

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1928 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående visst tillägg till förordningen den 29 juni 1917 angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen m. m.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 9 mars 1928 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 186, har Kungl. Maj:t, under återopande av ett propositionen bilagt statsrådsprotokoll över jordbruksärenden för samma dag, inhämtat riksdagens yttrande över nedan intagna förslag till förordning angående visst tillägg till § 1 i förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen samt till kungörelse angående den högst tillåtna vattenhalten i smör; och har Kungl. Maj:t förklarat sig hava för avsikt att, efter mottagande av riksdagens svar, företaga den slutliga prövningen av samma förslag och förordna om utfärdande av författningar i ämnet.

Förslagen hava följande lydelse:

Förslag

till

förordning angående visst tillägg till § 1 i förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen.

Härigenom förordnas, att i § 1 i förordningen den 29 juni 1917 angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen skall efter sista stycket införas ett nytt stycke av följande lydelse:

Där för särskilt fall meddelats bestämmelser i fråga om vad som skall avses med normal sammansättning av här ovan angiven vara, gälle vad sålunda stadgats.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1929.

Förslag

till

kungörelse angående den högst tillåtna vattenhalten i smör.

Jämlikt sista stycket i § 1 i förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen förordnas härigenom, att i fall, varom i nämnda förordning avses, vattenhalten i smör, för att varan skall i sådant hänseende anses äga normal sammansättning, ej må överstiga 16 procent.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1929.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till propositionen.

Enligt nu gällande särskilda bestämmelser rörande smörexport får naturligt smör icke utföras ur riket, om det äger högre vattenhalt än 16 procent. Detta procenttal överensstämmer med det inom exportländerna tillåtna. Beträffande det smör, som saluhålles inom vårt land, gäller emellertid icke någon motsvarande bestämmelse. Visserligen må enligt förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) vid varas saluhållande eller försäljning såsom födoämne för densamma icke brukas någon i samma förordning angiven varubenämning — varibland smör —, där varan till sin sammansättning avviker från den normala sammansättningen hos den vara, vilken genom benämningen utmärkes, men tveksamhet har visat sig råda om vad som är att anse såsom normal vattenhalt hos smör. Erfarenheten har visat, att oklarheten i denna bestämmelse lett till ett betänkligt osäkerhetstillstånd och gjorda stickprov ha utvisat, att det inom landet salubjudna smörets vattenhalt många gånger är högre än vad som ur det allmännas synpunkt kan anses lämpligt.

Enligt de undersökningar, som på sin tid verkställdes för livsmedelslagstiftningskommittén, erhöles vid smörprov, som togs i den fria handeln en genomsnittssiffra av 14 procent vattenhalt och kommittén fastslog med ledning härav, att den normala vattenhalten hos smör även enligt en jämförelsevis vid tolkning snarare låge under än över 16 procent. Lantbruksstyrelsen har i nu förevarande sammanhang förklarat sig dela denna kommitténs uppfattning.

Det nu föreliggande förslaget är närmast motiverat från synpunkten, att det mindre tillfredsställande tillstånd, som sålunda råder med avseende å vattenhalten hos det inom landet salubjudna smöret, medför stora svårigheter att kontrollera exportsmöret, beträffande vars vattenhalt klagor

mål ofta förekommit. Häri ligger — enligt lantbruksstyrelsens mening — en av de mest betydelsefulla orsakerna till att svenskt smör i England noteras avsevärt mycket lägre än danskt, och stundom även finskt smör. Denna mening har bekräftats av de yttranden, som inkommit från i ärendet hörda näringsorganisationer.

Enighet har också bland berörda organisationer i stort sett rätt om behovet av att införa normaltal även för den inhemska handeln samt om den föreslagna procentsiffrans lämplighet. På vissa håll har man dock från bestämmelsernas tillämpning velat undantaga s. k. lantsmör (bondsmör) från bestämmelsernas tillämpning.

Departements-
chefen.

Departementschefen har i förevarande ärende anført följande:

»I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 80, har jag framhållit, att under senare år frågan om åtgärder för höjande av det svenska smörets, i synnerhet exportsmörets, kvalitet tillvunnit sig stor uppmärksamhet, därvid bland annat påpekats den svenska smörproduktionens relativt stora ojämnhet och den därav följande ofördelaktiga inverkan på möjligheterna att å de utländska marknaderna upprätthålla priset på det svenska smöret. Jag erinrade vidare, att såsom ett led i strävandena att avhjälpa berörda missförhållanden fjolårets riksdag på Kungl. Maj:ts förslag anvisade medel till anställande vid svenska smörprovningarna av två konsulenter med uppgift att öva kontroll över exportmejerierna och bistå dem med råd och hjälp; och syntes mig ett fullföljande av arbetet för ifrågavarande ändamål i hög grad önskvärt.

I lantbruksstyrelsens nu förevarande framställning tages närmast sikte på svårigheten att, så länge hinder icke möter för salubjudande och försäljning inom landet av smör med högre vattenhalt än 16 procent, effektivt övervaka att icke från Sverige utföres smör, som på grund av för stor vattenhalt måste anses vara av lägre kvalitet.

Även om anställandet vid svenska smörprovningarna av ovannämnda mejerikonsulenter är av viss betydelse för skärpande av kontrollen jämväl i nu ifrågavarande avseende, måste jag, i betraktande av den allvarliga skada vår smörexport av angiven anledning kan befaras lida och med hänsyn till angelägenheten att även å den inhemska marknaden i möjligaste mån förhindra förekomsten av smör med alltför hög vattenhalt, dela lantbruksstyrelsens av kommerskollegium och så gott som samtliga i ärendet hörda näringsorganisationer biträdda uppfattning rörande behovet av bestämmelser i ändamål att förhindra saluhållande eller försäljning inom landet såsom födoämne av smör med högre vattenhalt än 16 procent. Anledning synes mig ej föreligga att från tillämpningen av dylika bestämmelser undantaga så kallat lantsmör. Därest sådant smör beredes på vanligt sätt torde det i regel ej innehålla mer än 12 à 13 procent vatten, och de ifrågasatta bestämmelserna torde alltså ej medföra några svårigheter för den lojala tillverkningen. Ett dylikt inbegripande av antsmöret under bestämmelserna torde särskilt vara påkallat på grund av den svårighet med kontrollen över bestämmelsernas efterlevnad, som eljest säkerligen skulle uppkomma.

Behovet av stadganden med angivet syfte synes mig lämpligen böra tillgodoses dels genom ett tillägg till § 1 i ovanberörda förordning den 29 juni 1917 av innebörd, att för särskilt fall bestämmelser kunna med-

delas i fråga om vad som skall avses med normal sammansättning av i förordningen angiven vara, dels ock genom utfärdande av dylika bestämmelser rörande smör, därvid såsom villkor för att smör skall anses äga normal sammansättning bör fordras, att vattenhalten i detsamma icke må överstiga 16 procent. Att under det ifrågasatta tillägget till § 1 i nämnda förordning även kommer att falla vissa andra varor än smör torde icke innebära någon olägenhet, då i händelse behov skulle visa sig uppstå av liknande föreskrifter rörande sammansättningen av andra i förordningen avsedda varor, beslut härom i varje fall torde komma att underställas riksdagens yttrande.»

På sätt framgår av utredningen utgör det föreliggande förslaget närmast ett led i strävandena att avhjälpa de missförhållanden beträffande det svenska exportsmöret, som under senare tid tillvunnit sig stor uppmärksamhet. Utskottet får i det hänseendet erinra, att innevarande års riksdag på tillstyrkan av utskottet beslutat framställning till Kungl. Maj:t i berörda ämne.

Utskottet.

Även utskottet anser, att den föreslagna åtgärden bör komma att utöva en gynnsam inverkan på smörexporten, och den torde även vara väl motiverad med hänsyn till den inhemska smörhandeln i och för sig. De företeelser, beträffande vilka rättelse har ansetts nödvändig, torde nämligen icke kunna anses stå i överensstämmelse med sunda handelsprinciper. Vidkommande den detalj, varom någon meningsskiljaklighet framkommit — frågan huruvida s. k. lantsmör bör falla under de föreslagna bestämmelserna — delar utskottet departementschefens uppfattning, att ett sådant inbegripande är särskilt påkallat på grund av den svårighet med kontrollen över bestämmelsernas efterlevnad, som eljest säkerligen skulle uppkomma. Med hänsyn till att dylikt smör, om det beredes på vanligt sätt, i regel icke håller mera än 12 à 13 procent vatten och då det ej lär vara förenat med några större svårigheter att få vattenhalten av ett smörparti bestämd, synes den enskilde i varje fall icke nämnvärt betungas i sin näring genom att bestämmelserna erhålla sådan räckvidd.

Under återopande av det anförda får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen måtte förklara sig icke hava något att erinra mot i Kungl. Maj:ts förevarande proposition intagna författningsförslag.

Stockholm den 8 maj 1928.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm*, *Nilsson* i *Kabbarp*, *Linders*, *Andersson* i *Fältenborg*, *Boberg*, *Sjöblom*, *Lundell*, *Kropp* och *Alexander Nilsson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i *Uppmälby*, *Olsson* i *Broberg*, *Uddenberg*, *Pettersson* i *Bjälbo*, *Carlström*, *Andersson* i *Grimbo*, *Björk* och *Adler*.
